

अष्टाविंशतिमेयुगे भगवानवतरिष्यतीति वृद्धगर्गवाक्यमनुस्मरन्नित्यर्थः ॥ ४६ ॥ त्वद्भक्तिरेव केवलं दुर्लभा कामास्तु तुच्छानवरणयोग्या इत्याशये
नाभक्तानां संसारमष्टभिः प्रपञ्चयन्स्तौति विमोहित इति हेईशयोषित्पुरुषश्चेति द्विविधोऽप्ययं जनः त्वदीयया मायया विमोहितोऽतो नर्थदृक् अनर्थे
संसारे दृक् दृष्टिर्यस्यासौ यद्वा अर्थपरमार्थस्वरूपं त्वां न पश्यतीति तथा अतस्त्वां न भजति किंतु परस्परं वंचितः सन् सुखेच्छया दुःखानामेव प्रभवो येषु ते
पुष्टहेष्वेव सज्जत इति ॥ ४७ ॥ किंच कामसुखं सूकरादिष्वपि संभवति भगवद्भजनं तु न मानुषजन्मव्यतिरेकेणेति मानुषत्वं प्राप्य त्वामभजन् नतिमूढ
इत्याह लब्ध्वेति अत्र कर्मभूमौ दुर्लभमुद्यमकोटिभिरपि दुःप्रापम् अव्यंगमविकलांगम् किंच असति विषयसुखे मतिर्यस्य सः गृहमेवांधकूपस्तस्मि
न्निपतितः यथा पशुस्तृणलुब्धो अंधकूपे पततीति ॥ ४८ ॥ न केवलमस्य जनस्येयं गतिः किंतु ममापि तथैवेत्याह ममैष इति मर्त्ये शरीरे आत्मबुद्धिर्य

श्रीशुक उवाच इत्युक्तस्तं प्रणम्याह मुचुकुंदो मुदान्वितः ॥ ज्ञात्वानारायणं देवं गर्गवाक्यमनुस्मरन्
॥ ४६ ॥ मुचुकुंद उवाच विमोहितोऽयं जन ईशमायया त्वदीयया त्वां न भजत्यनर्थदृक् ॥ सुखाय दुः
खप्रभवेषु सज्जते गृहेषु योषित्पुरुषश्च वंचितः ॥ ४७ ॥ लब्ध्वा जनो दुर्लभमत्र मानुषं कथंचिदव्यंगमयत्नतो
ऽनघ ॥ पादारविंदं न भजत्यसन्मतिर्गृहांधकूपे पतितो यथा पशुः ॥ ४८ ॥ ममैष कालोऽजितनिष्फलो गतो
राज्यश्रियो न्नद्धमदस्य भूपतेः ॥ मर्त्यात्मबुद्धेः सुतदारकोशभूष्वासज्जमानस्य दुरंतचितया ॥ ४९ ॥ कले
वरेऽस्मिन् घटकुड्यसंनिभे निरूढमानो नरदेव इत्यहम् ॥ वृत्तोरथे भाश्वपदात्यनीकपैर्गापयंस्त्वाऽगणयन्
सुदुर्मदः ॥ ५० ॥ प्रमत्तमुच्चैरितिरुत्य चितया प्रवृद्धलोभं विषयेषु लालसम् ॥ त्वमप्रमत्तः सहसा भिपद्यसे
क्षुल्लेहिलिहानोऽहिरिवाखुमंतकः ॥ ५१ ॥

स्य तस्य मम अतएव सुतादिषु आसज्जमानस्य ॥ ४९ ॥ उन्नद्धमदत्वं प्रपञ्चयति कलेवर इति घट
कुड्यादिसदृशे दृश्ये अनात्मनियत एवं सुदुर्मदोऽभवमतो ममैष कालो निष्फलो गत इति ॥ ५० ॥ त्वामगणयंतं त्वमाक्रमसीत्याह प्रमत्तमिति प्रमत्तमनवहि
तं त्वामंतकमविगणय्य देहादिष्वासक्तमिति यावत् कुतः प्रमत्तम् इति रुत्य चितया एवमेवं करणाय मिति मनोरथपरंपरया मनोरथे भग्नोऽपि विषयेषु लाल
समुत्सुकम् प्राप्तेऽपि पुनः प्रवृद्धो लोभस्तृणाय स्यतं अंतकस्त्वमभिपद्यसे अभिभवसीत्यर्थः क्षुधासृक्किणीलेलिहानोऽहिराखुं मूषकमिवेति ॥ ५१ ॥